

Klik op een
schuingedrukt
woord voor uitleg

SPECIAAL ONDERWIJS

EXTRA MOGELIJKHEDEN VOOR BETERE KANSEN

In dit document vind je informatie over *praktische zaken* rondom (de route naar) het speciaal onderwijs voor je dove of slechthorende kind. Naast het regelen van de praktische zaken, moet je ook kiezen tussen scholen binnen het speciaal onderwijs. In de digitale routekaart [Het kompas naar de klas](#) vind je ervaringsverhalen van gezinnen in het speciaal onderwijs. Daarnaast vertelt in deze routekaart een *intern begeleider* over haar ervaring met het begeleiden van dove en slechthorende kinderen in het speciaal onderwijs.

Foto: Monkey Business Images (z.d.), Canva.com

INSTELLINGEN VOOR SPECIAAL ONDERWIJS

Er zijn vier *onderwijsinstellingen* die speciaal onderwijs verzorgen aan dove en slechthorende kinderen:

- [Auris](#)
- [Kentalis](#)
- [VierTaal](#)
- [Vitus Zuid](#)

Een overzicht van scholen voor speciaal onderwijs is [hier](#) te vinden. Als je liever aan de hand van je gemeente wilt zoeken, dan kan dat [hier](#).

WAT BIEDT HET SPECIAAL ONDERWIJS

Het idee achter Passend Onderwijs is: ‘Regulier als het kan, speciaal als het moet’. Voor een groep dove en slechthorende kinderen is regulier onderwijs mogelijk, maar voor anderen is speciaal onderwijs de eerste keuze.

Net als een reguliere school houden scholen voor speciaal onderwijs voor dove en slechthorende kinderen zich aan het reguliere lesprogramma. Anders dan op een reguliere school is er op een school voor speciaal onderwijs veel aandacht voor het ontwikkelen van communicatiemogelijkheden. Ook zijn de groepen klein. Vaak gaat het om groepen van vijf tot twaalf kinderen. De kinderen krijgen hierdoor persoonlijke aandacht. Ook zijn er orthopedagogen, *logopedisten*, (school)psychologen en *intern begeleiders* met kennis van de kinderen die op school aanwezig zijn ([Ouders & Onderwijs, 2022](#)).

Het komt voor dat dove en slechthorende kinderen naar dezelfde school voor speciaal onderwijs gaan als kinderen met een *taalontwikkelingsstoornis (TOS)*. Soms zitten de kinderen wel in verschillende klassen, maar soms zitten ze gemengd bij elkaar in de klas.

Een groot voordeel van een school voor speciaal onderwijs is dat de communicatie wordt aangepast aan je kind. Op veel scholen wordt tweetalig onderwijs aangeboden: de lessen worden dan gegeven in het Nederlands, dat ondersteund kan zijn met gebaren (NmG) en Nederlandse Gebarentaal (NGT). Per kind, *professional* of vak verschilt het aan welke taal de meeste aandacht wordt besteed. Benieuwd wat experts te zeggen hebben over het effect van tweetalig onderwijs, bekijk dan de filmpjes op [deze website](#).

De kinderen krijgen op sommige scholen ook extra lessen, zoals NGT en/of logopedie. Ook is het onderwijs meer *visueel* door bijvoorbeeld het gebruik van gebarenplaatjes. Naast tweetalig onderwijs wordt er in de les ook aandacht besteedt aan de Dovencultuur. Er wordt dan bijvoorbeeld gekeken naar de situatie van dove mensen in de samenleving ([Ouders & Onderwijs, 2022](#)).

Een ander verschil met regulier onderwijs is dat je kind op een school voor speciaal onderwijs kan omgaan met andere dove en slechthorende kinderen en volwassenen (rolmodellen). Dit kan je kind het gevoel geven erbij te horen en ook meer zicht geven op zijn/haar eigen mogelijkheden. Een nadeel kan de afstand zijn, waardoor je kind vaak ver moeten reizen naar een school voor speciaal onderwijs.

Op sommige scholen voor speciaal onderwijs kan je kind al beginnen als hij/zij tweeënhalf of drie jaar is. [Lees hier](#) meer daarover.

TOELATINGSEISEN EN PLAATSIING

Als jouw kind een onderwijsarrangement heeft gekregen kan je je kind aanmelden voor school.

School stelt een *ontwikkelingsperspectiefplan* (OPP) op. Hierin staat wat jouw kind op school nodig heeft. Het OPP beschrijft:

- wat je kind nu kan en moeilijk vindt.
- op welke manier je kind ondersteuning krijgt.
- wat je kind gaat leren.
- wat je kind kan als het van school afgaat.

School stemt met jullie af aan welke doelen school werkt en hoe. Het is belangrijk dat school het OPP tenminste één keer per jaar met ouders evalueert.

TIPS VOOR MEEDENKEN EN PRATEN OVER HET OPP

- Jij beslist welke informatie de behandelaar van je kind mag delen met school.
- De school bespreekt met jou wat er in het OPP staat of je leest het OPP zelf.
- Misschien mis je iets in het OPP of klopt er iets niet? Bespreek dit dan met school.
- Ben je het eens met het OPP? Zet dan een handtekening onder het plan.
- Zet alleen je handtekening eronder als je het OPP begrijpt en het er mee eens bent.
- Siméa geeft meer informatie over [een OPP-gesprek](#).
- Ouderverenigingen FODOK en FOSS hebben de folder gemaakt '[Doe meer met het OPP!](#)'.
- [Dit document](#) gaat over het werken met het OPP in het regulier en speciaal onderwijs.
- Een [format van een OPP](#) vind je op de website van Balans.

LEERLINGENVERVOER

Door de gemeenten wordt het leerlingenvervoer geregeld, ook voor kinderen die naar het speciaal onderwijs gaan. Onder leerlingenvervoer valt niet alleen het taxivervoer, maar ook de vergoedingen voor het openbaar vervoer.

Of je recht hebt op leerlingenvervoer verschilt per gemeente. De ene gemeente heeft strengere eisen dan de andere. Als je kind doof of slechthorend is en naar een school voor speciaal onderwijs gaat, is het de moeite waard om een aanvraag bij je gemeente in te dienen.

Lees [hier](#) de folder "Goed leerlingenvervoer in mijn gemeente" van Ieder(In).

UITLEG BIJ *SCHUINGEDRUKTE WOORDEN*

- **Intern begeleider:** Iemand die helpt op de school zelf.
- **Logopedist:** Iemand die veel weet over praten en taal. Iemand die kan helpen als er problemen zijn in de spraak/taal van een kind.
- **Onderwijsinstelling:** Een plek waar onderwijs gegeven wordt.
- **Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP):** Een beschrijving van de doelen die het kind op school kan halen.
- **Praktische zaken:** Dingen die gedaan kunnen worden. Welke dingen je kan regelen.
- **Professional:** Iemand die voor zijn werk veel weet over een speciaal onderwerp.
- **Taalontwikkelingsstoornis (TOS):** Een stoornis waarbij iemand praten en het begrijpen van taal moeilijk vindt.
- **Visueel:** Kunnen zien / wat te zien is.